

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน
ของ นายอนุรักษ์ มาประณีต ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๕๐

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๕๐

วันที่ ๒๖ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๐

ระหว่าง { คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ผู้ร้อง
นายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดกรณีนายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้อง ส่งคำร้องลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๐ ขอให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ กรณีนายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วหนึ่งปี

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบ สรุปได้ว่า นายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ ผู้ถูกร้อง เป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส ได้รับเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ครบวาระการดำรงตำแหน่งวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๓ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ การกำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดังกล่าว มีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศดังกล่าว มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ เทศบาลเมืองนราธิวาส มีรายได้รวมทั้งสิ้น ๔๔๓,๒๖๕,๐๐๓.๑๕ บาท ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดมีผลให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๓ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง พ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี

ผู้ถูกร้อง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ ครบกำหนดเวลายื่นบัญชี วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๓ ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ภายในกำหนดเวลาแต่ไม่ครบถ้วนถูกต้อง สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง พร้อมทั้งส่งเอกสารประกอบให้ครบถ้วนและแจ้งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสตรวจสอบข้อเท็จจริง ในการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบไม่ครบถ้วนของผู้ถูกร้อง ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงว่าไม่สามารถส่งเอกสารประกอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ เนื่องจากถูกเจ้าหน้าที่ฟ้องล้มละลายอยู่ระหว่างการพิทักษ์ทรัพย์และกำลังปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แต่ยังไม่แล้วเสร็จ จึงทำให้รายละเอียดทรัพย์สิน หนี้สิน ไม่ครบถ้วน

เจ้าพนักงาน ป.ป.ช. รวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติมโดยการสอบปากคำผู้ถูกร้อง นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล และนางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ พยานผู้เกี่ยวข้อง สรุปผลการสอบปากคำได้ดังนี้

(๑) ผู้ถูกร้อง อยู่บ้านเลขที่ ๑๐๕ ห้อง ๘๑๔ ซอยราชวิถี ๗ ถนนรางน้ำ แขวงราชเทวี เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร อาชีพรับจ้าง เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ได้รับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส และได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่เทศบาลเมืองนราธิวาส เพื่อส่งให้สำนักงาน ป.ป.ช. พร้อมกับผู้บริหารและสมาชิกสภาฯ รายอื่น ๆ แต่แบบเอกสารประกอบไม่ครบถ้วน ขาดสำเนาโฉนดที่ดินซึ่งนำไปจำนองไว้กับธนาคาร สำเนาสมุดคู่ฝาก ไม่ได้แนบเนื่องจากไม่เข้าใจว่าต้องแนบ ส่วนสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ไม่ได้แนบเนื่องจากในขณะนั้นมีรายได้เฉพาะค่าตอบแทนจากทางราชการปีละ ๖๒,๐๔๐ บาท กำหนดแล้วไม่ถึงเกณฑ์จึงไม่ยื่นแบบฯ ต่อมาเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. เดินทางไปรับเอกสารประกอบเพิ่มเติมและชี้แจงเรื่องการยื่นบัญชีฯ ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาสทราบที่สำนักงานเทศบาลเมืองนราธิวาส แต่ไม่สามารถมาดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ เนื่องจากพักอาศัยอยู่ที่เกาะพีพี จังหวัดกระบี่ จึงมอบหมายให้นางโชคดี เทพสุวรรณ (มารดา) และนางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ (น้องสาว) เป็นผู้มาดำเนินการแทนแล้วแจ้งให้ทราบ แต่ยังไม่สามารถไปดำเนินการขอเอกสาร โฉนดที่ดินที่จำนองไว้จากธนาคารได้ เนื่องจากถูกดำเนินคดีเช็คและคดีกู้ยืมอื่น ๆ ไม่สามารถติดต่อกับผู้ใดได้จึงทำให้ไม่สามารถส่งเอกสารให้กับสำนักงาน ป.ป.ช. ได้

สำนักงาน ป.ป.ช. ได้มีหนังสือให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงรวม ๓ ฉบับ คือ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๓๑ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๓๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ และหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๕๗ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ หนังสือทั้ง ๓ ฉบับนี้ นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล เป็นผู้รับแทน ตามใบตอบรับของไปรษณีย์ แต่ผู้ถูกร้องอ้างว่าไม่เคยได้รับหนังสือทั้ง ๓ ฉบับ เพราะไม่ได้อยู่บ้านบิดา แต่อยู่ที่ต่างจังหวัด และไม่เคยติดต่อมาที่บ้านบิดาที่จังหวัดนราธิวาส จึงทำให้บิดามารดาและน้องสาวไม่สามารถติดต่อได้เพราะไม่ทราบที่อยู่ที่แน่นอน เมื่อเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน ๒๕๔๖ ได้มาพักในกรุงเทพฯ จึงติดต่อกับทางบ้านที่จังหวัดนราธิวาสและนางสาวทัศนาวฯ แจ้งว่าเทศบาลเมืองนราธิวาสระงับการจ่ายเงินค่าตอบแทนสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส ผู้ถูกร้องได้ติดต่อกับเทศบาลเมืองนราธิวาสและได้รับแจ้งว่าจังหวัดนราธิวาสได้มีหนังสือมาสอบถามในกรณี que ผู้ถูกร้องไม่ชี้แจงเหตุผลในการไม่ยื่นเอกสารประกอบกับสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นเหตุให้เทศบาลเมือง

นราธิวาสระงับการจ่ายเงินค่าตอบแทนจึงทำหนังสือชี้แจงต่อนายกเทศมนตรีเมืองนราธิวาส ตามหนังสือ ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๔๖

สำหรับคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๐๔๕๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๓ ซึ่งปรากฏชื่อนางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล เป็นผู้รับนั้น นางสาวทัศนาว ๗ เป็นผู้ส่งให้ตามที่อยู่ ที่บ้านเลขที่ ๑๐๕ ห้อง ๕๑๔ ซอยราชวิถี ๗ ถนนรางน้ำ แขวงราชเทวี เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร ผู้ถูกร้อง จึงได้มาให้ถ้อยคำกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ช. แต่ไม่สามารถยื่นเอกสารประกอบได้ เนื่องจากเอกสาร อยู่ที่จังหวัดนราธิวาส แต่จะรวบรวมและส่งให้เร็วที่สุด และมีได้ใจหรือมีเจตนาที่จะไม่ยื่นเอกสาร ประกอบการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินแต่อย่างใด ประกอบกับเป็นการยื่นบัญชี ๗ ครั้งแรก จึงไม่เข้าใจว่าต้องแนบเอกสารใดบ้าง

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๔๗ ซึ่งแจ้งต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยอ้างถึงหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ค่วน ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๑๕๒๕ ลงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๔๗ ว่าเหตุที่ไม่สามารถยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีพ้นจาก ตำแหน่งได้ เนื่องจากถูกเจ้าหนี้ฟ้องล้มละลายเมื่อประมาณปี ๒๕๔๔ ที่ศาลจังหวัดนราธิวาส และขณะนี้อยู่ระหว่างปรับปรุงโครงสร้างหนี้ แต่จะรวบรวมเอกสารให้เจ้าหน้าที่ ป.ป.ช. ในวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๗

(๒) นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล พนักงานบริษัท ออมเงิน จำกัด นางสาวเฉลิมศรี ๗ เข้าทำงานที่บริษัทดังกล่าว ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๒ จนถึงปัจจุบัน และเป็นพนักงานของบริษัท ๗ เพียงคนเดียว บริษัท ๗ ดังกล่าวเป็นบริษัทของครอบครัวของผู้ถูกร้อง คือ นายเจริญ เทพสุวรรณ นางโชคดี เทพสุวรรณ, นางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ และนางสาวมณจันทร์ เทพสุวรรณ ซึ่งเป็นบิดา มารดา และน้องสาวของผู้ถูกร้อง

บริษัท ๗ ดังกล่าวตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๖๖ - ๒๖๘ - ๒๗๐ ถนนพิชิตบำรุง ตำบลบางนาค อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส ครอบครัวของผู้ถูกร้องพักอาศัยอยู่ชั้นบนของบริษัท ๗ ยกเว้น ผู้ถูกร้อง ซึ่งย้ายไปอยู่ที่จังหวัดกระบี่ประมาณปี พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ซึ่งจำวันที่ ไม่ได้แน่ชัด ประมาณปี ๒๕๔๕ ผู้ถูกร้องได้โทรศัพท์ติดต่อกับนางสาวทัศนาว ๗ ตลอด สำหรับ หนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๒๓๑ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๔๕ หนังสือ สำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๕.๐๕/๓๓๕ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๕ และหนังสือ

สำนักงาน ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๘.๐๕/๓๕๗ ลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๔๕ และคำสั่งคณะกรรมการ ป.ป.ช. ลับ ที่ ปช ๐๐๐๘.๐๕/๐๔๕๓ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๗ ที่ส่งถึงผู้ถูกร้อง และมีลายมือชื่อนางสาวเฉลิมศรี ฯ เป็นผู้รับแทนเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๔๕ วันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๔๕ วันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๕ และวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๗ ตามลำดับ และหนังสือทั้ง ๔ ฉบับ เมื่อรับแล้วได้นำไปให้นางสาวทัศนาว ฯ

(๓) นางสาวทัศนาว เทพสุวรรณ อยู่บ้านเลขที่ ๒๗๐ ถนนพิชิตบำรุง ตำบลบางนาค อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส นางสาวทัศนาว ฯ เป็นน้องสาวของนายพีรวัฒน์ เทพสุวรรณ ผู้ถูกร้อง พักอาศัยอยู่พร้อมกับครอบครัวรวมทั้งผู้ถูกร้อง ที่บ้านเลขที่ดังกล่าวเป็นที่พักอาศัย และเป็นที่ตั้งของบริษัท ออมเงิน จำกัด หลังจากปี พ.ศ. ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องได้ย้ายไปอยู่ที่จังหวัดกระบี่ ผู้ถูกร้องจะโทรศัพท์ติดต่อมาโดยตลอดประมาณสัปดาห์ละ ๑ ครั้ง นางสาวเฉลิมศรี พุฒสกุล พนักงานจะเป็นผู้รับโทรศัพท์และโอนสายให้นางสาวทัศนาว ฯ สำหรับหนังสือสำนักงาน ป.ป.ช. และคำสั่งสำนักงาน ป.ป.ช. ทั้ง ๔ ฉบับ ซึ่งนางสาวเฉลิมศรี ฯ เป็นผู้รับแทนนั้น นางสาวทัศนาว ฯ ได้รับหนังสือและคำสั่งดังกล่าวทุกฉบับ และได้ส่งหนังสือทั้ง ๔ ฉบับ ให้ผู้ถูกร้องทันทีที่สามารถติดต่อได้โดยผู้ถูกร้องจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบว่าจะส่งไปยังที่ใด

ส่วนกรณีการยื่นบัญชี ฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีนั้น ไม่ปรากฏว่าผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ ทั้งสองกรณีแต่อย่างใด

ผู้ร้องได้พิจารณาเรื่องนี้ในการประชุมครั้งที่ ๑๕/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ มีมติว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบกรณีเข้ารับตำแหน่งกรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ บัญญัติไว้

คณะตุลาการรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว เห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๕ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ ประกอบประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ จึงรับเรื่องดังกล่าวไว้พิจารณาวินิจฉัย

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ฉบับลงวันที่ ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ ว่าผู้ถูกร้องเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนครราชสีมา เป็นนักการเมืองท้องถิ่น จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ไม่มีผู้แนะนำว่า จะต้องทำอะไร ผู้ถูกร้องล้มเหลวทางธุรกิจและถูกพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดเมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๔๕ ศาลมีคำพิพากษาให้ล้มละลายเมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๕ ปรากฏตามคดีหมายเลขคำที่ ๒๑๓/๒๕๔๔ คดีหมายเลขแดงที่ ๑๐๕/๒๕๔๕ และถูกกล่าวหาว่าออกเช็คโดยเจตนาที่จะไม่ให้มีการใช้เงินตามเช็ค ผู้ถูกร้องจึงออกจากจังหวัดนครราชสีมาไปเพื่อหาเงินมาชำระหนี้และเจรจาปรับปรุหนี้และโครงสร้างหนี้ ผู้ถูกร้องมิได้มีเจตนาที่จะไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ประกอบกับไม่มีที่ปรึกษาและไม่ทราบหากถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้วจะต้องดำเนินการอย่างไร หากทราบว่าเมื่อถูกฟ้องหรือถูกพิทักษ์ทรัพย์แล้วสามารถยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินได้ ผู้ถูกร้องจะรีบดำเนินการทันที

พิเคราะห์คำร้องและเอกสารประกอบแล้ว มีประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ เป็นศาลรัฐธรรมนูญตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ โดยให้ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาเป็นประธานศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นรองประธานศาลรัฐธรรมนูญ แต่ให้ผู้พิพากษาในศาลฎีกาหรือตุลาการในศาลปกครองสูงสุดที่ได้รับเลือกตามมาตรา ๓๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ คงดำรงตำแหน่งเป็นตุลาการศาลรัฐธรรมนูญต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขึ้นใหม่ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้...” วรรคสี่ บัญญัติว่า “บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรานี้ดำเนินการต่อไปและเมื่อมีการแต่งตั้งตุลาการศาลรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญนี้แล้ว บรรดาคดีหรือการที่ค้างดำเนินการนั้นให้ออนไปอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่แต่งตั้งขึ้นใหม่นั้น”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๔๙ มาตรา ๓๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บรรดาคดีหรือการใดที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญหรือเมื่อมีปัญหาว่า

กฎหมายใดขัดต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญซึ่งประกอบด้วย ประธานศาลฎีกาเป็นประธาน ประธานศาลปกครองสูงสุดเป็นรองประธาน ผู้พิพากษาในศาลฎีกา ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาซึ่งได้รับเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ของศาลฎีกาโดยวิธี ลงคะแนนลับจำนวนห้าคนเป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ และตุลาการในศาลปกครองสูงสุดซึ่งได้รับเลือก โดยที่ประชุมใหญ่ศาลปกครองสูงสุดโดยวิธีลงคะแนนลับจำนวนสองคน เป็นตุลาการรัฐธรรมนูญ”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ บัญญัติว่า “ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หมายความว่า ... (๕) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้หรืองบประมาณ ไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติกำหนด โดยประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา”

มาตรา ๓๒ บัญญัติว่า “ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าวตามแบบ ที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งและพ้นจาก ตำแหน่ง

ทรัพย์สินและหนี้สินที่ต้องแสดงรายการให้รวมทั้งทรัพย์สินและหนี้สินในต่างประเทศและ ทรัพย์สินที่มีใ้ได้อยู่ในความครอบครองของผู้ยื่น คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะด้วย

ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามวรรคหนึ่งผู้ใดดำรงตำแหน่งทางการเมืองมากกว่า หนึ่งตำแหน่ง ให้ผู้นั้นแยกการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินทุกตำแหน่ง ตามระยะเวลา การยื่นบัญชีที่กำหนดไว้สำหรับตำแหน่งนั้น ๆ”

มาตรา ๓๓ บัญญัติว่า “การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๓๒ ให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สิน ดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่น จะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้า พร้อมทั้ง จัดทำรายละเอียดของเอกสารประกอบบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นด้วย และต้องยื่น ภายใต้นกำหนดเวลาดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่เป็นการเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง

(๒) ในกรณีที่เป็นการพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง

(๓) ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งได้ยื่นบัญชีไว้แล้ว ตายในระหว่างดำรงตำแหน่ง หรือก่อนยื่นบัญชีหลังจากพ้นจากตำแหน่ง ให้ทายาทหรือผู้จัดการมรดกยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สินที่มีอยู่ในวันที่ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นตายภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ผู้ดำรงตำแหน่งตาย

ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้วให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าว มาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย ”

มาตรา ๓๔ บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นี้กำหนด หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง นับแต่วันที่ครบกำหนด ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่ามีกรกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และห้ามมิให้ผู้นั้นดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง ในการนี้ ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. เสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดและเมื่อศาลรัฐธรรมนูญ วินิจฉัยชี้ขาดว่าเป็นการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วย ข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งทางการเมือง ที่ดำรงอยู่ แต่ไม่กระทบกระเทือนกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปในตำแหน่งดังกล่าว”

ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓ กำหนดให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองที่มีรายได้ไม่ต่ำกว่า สองร้อยล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและ หนี้สินต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ตามมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ โดยให้รายได้ของเทศบาลเมือง ที่กำหนดไว้ดังกล่าว หมายถึงรายได้ รวมเงินอุดหนุน เงินสะสม และเงินกู้ ของเทศบาลเมืองในปีงบประมาณ ที่ผ่านมา

ประกาศคณะปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ฉบับที่ ๓๑ เรื่อง การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๔๕ ข้อ ๓ บัญญัติว่า “กรณีผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ภายในเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ กำหนด ให้ดำเนินการตามมาตรา ๓๔ เช่นเดียวกับกรณีการจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ”

พิจารณาดูแล้วเห็นว่า เทศบาลเมืองนราธิวาส มีรายได้ในปีงบประมาณ ๒๕๔๒ รวม ๔๔๓,๒๖๕,๐๐๓.๑๕ บาท อยู่ในเกณฑ์ตามประกาศของคณะกรรมการ ป.ป.ช. เรื่อง กำหนดเกณฑ์รายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๔๒ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาสมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง และภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาเป็นเวลาหนึ่งปี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔ (๕) มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ ผู้ถูกร้องได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส เมื่อวันที่ ๒๕ ธันวาคม ๒๕๔๒ ย่อมมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน กรณีเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาสแต่ไม่ถูกต้องครบถ้วนคือ

- (๑) ไม่มีสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (ภงด. ๕๐, ๕๑) ปีภาษี ๒๕๔๒
- (๒) รายการเงินฝากธนาคาร ๔ บัญชี ไม่มีสำเนาสมุดคู่ฝากหรือหนังสือรับรองยอดเงินฝากธนาคาร ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๓
- (๓) รายการที่ดิน ๔๘ แปลง มีสำเนาโฉนดที่ดินจำนวน ๒๕ แปลง ขาดสำเนาโฉนดที่ดินอีกจำนวน ๑๕ แปลง

(๔) รายการสิ่งปลูกสร้างอื่นจำนวน ๒ หลัง ไม่ได้แสดงราคาและไม่มีสำเนาทะเบียนบ้านหรือเอกสารแสดงกรรมสิทธิ์ และมีได้ระบุว่าปลูกสร้างบนโฉนดที่ดินแปลงใด ของผู้ใด

(๕) รายการเงินเบิกเกินบัญชีและเงินกู้ธนาคารของธนาคารไทยพาณิชย์ ไม่มีหนังสือรับรองยอดหนี้สินคงเหลือ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

(๖) สำเนาสารบัญจดทะเบียนที่ดิน มีการจดทะเบียนจำนวนที่ดินไว้กับธนาคารทหารไทยจำนวน ๑๖ แปลง และธนาคารกสิกรไทย จำนวน ๑ แปลง มิได้แจ้งว่าเป็นการจำนองเพื่อประกันหนี้รายใด และมีได้แนบสำเนาสัญญากู้ยืมและหนังสือรับรองยอดหนี้สินคงเหลือ ณ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๗

(๗) มิได้ลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องของสำเนาเอกสาร

การที่ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบแล้ว แม้จะมีเอกสารประกอบไม่ครบถ้วน ประกอบกับโดยวิสัยของวิญญูชนผู้เข้ารับตำแหน่งหน้าที่เช่นเดียวกับผู้ถูกร้องย่อมตระหนักถึงกรอบแห่งกฎหมายที่ตนจะต้องยึดถือปฏิบัติ ย่อมบ่งชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้ถูกร้องรู้ว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอันเนื่องมาจากการเข้ารับตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาส และโดยที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ได้บัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้โดยละเอียดในมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๔ จึงเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องย่อมรู้อย่างดีว่านอกจากเมื่อเข้ารับตำแหน่งแล้วผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีฯ เมื่อพ้นจากตำแหน่งและเมื่อพ้นจากตำแหน่งหนึ่งปีแล้วอีกครั้งหนึ่งด้วย ที่ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาต่อคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่า ไม่มีผู้แนะนำ ไม่มีที่ปรึกษาไม่ทราบว่าจะต้องดำเนินการอย่างไรนั้น เป็นข้อแก้ตัวในทำนองว่าผู้ถูกร้องไม่รู้บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่บังคับให้ผู้ถูกร้องต้องปฏิบัติตามซึ่งขัดต่อเหตุผลและวุฒิภาวะของผู้ถูกร้อง ไม่อาจรับฟังได้ ข้อเท็จจริงยังปรากฏอีกว่าเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๔๕ เจ้าหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้เดินทางไปยังเทศบาลเมืองนราธิวาส เพื่อรับเอกสารและชี้แจงการยื่นบัญชีให้ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลทราบ ผู้ถูกร้องก็มิได้มาดำเนินการด้วยตนเองแต่มอบหมายให้มารดาและน้องสาวมาดำเนินการแทน ส่อให้เห็นว่าผู้ถูกร้องมิได้ใส่ใจต่อการแสดงบัญชีทรัพย์สินให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบังคับไว้อย่างเคร่งครัด ยิ่งไปกว่านั้นการที่ผู้ถูกร้องรู้อยู่แล้วว่าเมื่อพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลเมืองนราธิวาสแล้ว ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันพ้นจาก

ตำแหน่งและยังต้องยื่นบัญชีฯ อีกครั้งหนึ่งภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีแต่ผู้ถูกร้องกลับเพิกเฉยมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบภายหลังพ้นจากตำแหน่งทั้งสองกรณีแต่อย่างใด พฤติการณ์ของผู้ถูกร้องจึงรับฟังได้ว่าผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่ง และพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี ข้ออ้างของผู้ถูกร้องฟังไม่ขึ้น

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า นายพิรวัฒน์ เทพสุวรรณ ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่ง กรณีพ้นจากตำแหน่ง และกรณีพ้นจากตำแหน่งมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปี และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๔๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๔

นายบุรีชัย มาประณีต

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ